

Українська мова
5 клас

Сьогодні
13.05.2025

Урок
№132

Етикетні норми спілкування

Мета: сформувати поняття про етикетні норми спілкування; які є правила мовленнєвого етикету; розвивати спостережливість, вміння виділяти головне, пам'ять, увагу, мислення й мовлення, уточнювати й збагачувати словниковий запас учнів.

**Вже пролунав шкільний дзвінок,
Покликав всіх нас на урок.
Рівненько стали. Все. Вже час,
Роботу починає клас.
За парти всілися зручненько,
Поклали руки всі гарненько.
Готові? Так.
А настрій як? Клас!
Тож успіх всіх чекає нас!**

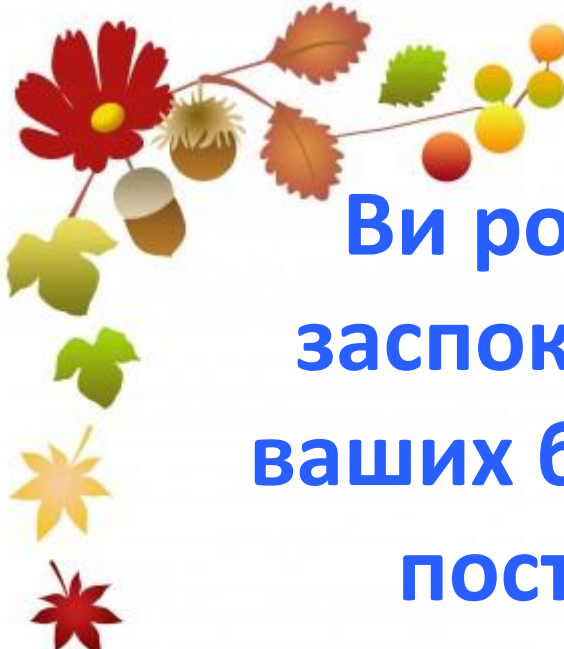
Якщо у вас на душі
похмуро...

Згадайте, що після дощу
часто буває райдуга!

**Ви роздратовані, але
заспокойтесь, адже від
ваших блискавок можуть
постраждати інші!**

**Нехай у вас на
душі буде
сонячно!
Своїм теплом
ви зможете
зігріти своїх
друзів!**

Сьогодні

Перевірка домашнього завдання

Сьогодні

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

доброзичливість, етикет

- 1.Що таке етикет?
- 2.Які норми називають етикетними?
- 3.Як етикетні норми допомагають нам спілкуватися?
- 4.Які емоції заважають спілкуванню?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

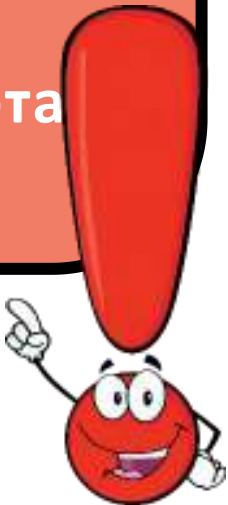

Мовленнєвий етикет – це правила мовної поведінки, що відображаються в певних мовленнєвих формулах, забезпечують прийняте в певному середовищі гармонійне спілкування, взаємоповагу, душевний комфорт. **Мовний етикет** орієнтує на ті правила мовлення, за якими можливе змістовне спілкування.

Мовленнєвий етикет представлений формулами привітання, вибачення, подяки, прощання тощо. Наприклад: *«Добрий день!», «Добридень!», «Доброго вечора», «Добривечір!», «Доброї ночі!», «На добраніч!», «Сердечно дякую!», «Щиро перепрошую»* тощо.

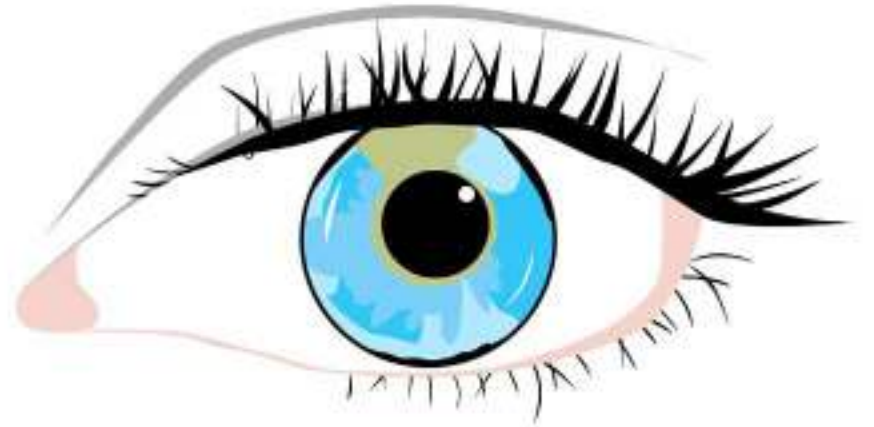
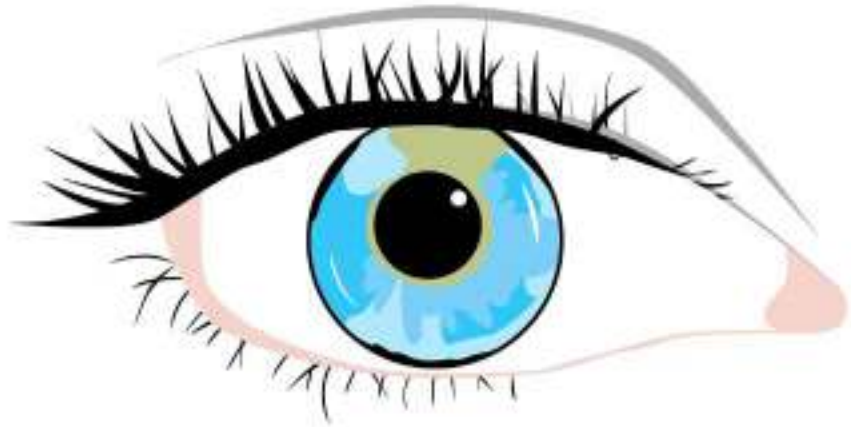
Етикетні норми передбачають використання етикетних формул, зверта (іменників у кличному відмінку), ввічливість, повагу до співрозмовників.

Вправа 551. Визначте, які етикетні формули доцільно використовувати в таких ситуаціях. Для чого ми їх використовуємо?

1. ...ти приніс мені словник?. 2. ...котра година?
3. ...ви не підкажете, як пройти до вулиці
Київської? 4. ... я не можу виконати це
доручення. 5. ... з якої колії відправляється
потяг №242? 6. Сергію, відчини, ..., вікно.

Вправа 552. Прочитайте вголос діалог і схарактеризуйте його. Які норми мовленнєвого етикету порушено? Відредагуйте діалог так, щоб тональність спілкування набула доброзичливості

- Сашо! Іди вечеряти! – гукає мама.
- Іду, мамочко! – відповідає син, не відриваючись від монітора.
- Так ти йдеш?
- Іду, я ось тільки дограю! – повторює Сашко, продовжуючи цікаву гру.
- Тобі ще довго? Бо усе вже холодне!
- Ні, зовсім трішечки - хвилинок п'ять.
- Не затримуйся, вечеря вже на столі чекає!
- Добре – добре, мамуню. Вже закінчив, біжу!

1. Ви телефонуєте однокласнику, який захворів. З чого почнете розмову. Які варіанти привітань використаєте? Про що запитаете насамперед?
2. Ви телефонуєте однокласниці, якої не було в школі. На дзвінок відповіла її мама. Як ви звернетесь до неї? Про що запитаете?

Вправа 554. У яких ситуаціях, на вашу думку, використані такі фрази? Чи завжди дотримано етикетних норм спілкування? Замініть ті, які вважаєте неприйнятними

1. Чи не могли б Ви пропустити мене? 2. Обережніше, Ви наступили мені на ногу! 3. Перепрошую, я перша стою в черзі? 4. Привіт, вибач, я трохи спізнилася, були затори. 5. Смачного! 6. Чи не могли б Ви мені показати ляльку, що стоїть на другій полиці ліворуч? Дякую!

Вправа 555. Прочитайте фрази й дайте відповіді на запитання.
Проаналізувавши наведені ситуації, сформулюйте кілька порад «Як зробити спілкування приємним»

1. Данилко вилетів з квартири й стрімголов помчав на зупинку. Поки біг, у під'їзді випадково зачепив сусідку, штовхнув жінку, що заходила до під'їзду, затискуючись в автобус, зачепив у когось ґудзика, що той відлетів.
2. Дмитрик вийшов на шкільне подвір'я, повз нього проходила Світланка з паралельного класу й показала йому язика. Дмитро смикнув її за косу. Дівчина передражнила ходу хлопця.

Що мав зробити, але не зробив Данилко?
На вашу думку, що відчують Дмитрик і Світланка?
Таке спілкування може приносити задоволення?
Перебудуйте діалоги й озвучте в ролях.

1. Увічливість знезброює.
2. Вимовляйте слово «ви» голосно, а слово «я» – пошепки.
3. У товаристві не намагайтеся переговорити всіх.
4. Хто любить людей, того й люди люблять.

Чого я навчився / навчилася на уроці? Було цікаво дізнатися... Труднощі пов'язані... Моїми досягненнями вважаю...

с. 291 Впр. 556 завдання на
вибір.

Сьогодні

Рефлексія «Острів»

Оберіть острів, на який ви б завітали
у кінці уроку

Інтересу

Радості

Успіху

Незадоволення

Суму